

МІЖНАРОДНА СОЛІДАРНІСТЬ У КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ: ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ

*(оглядова довідка за матеріалами інтернет-версій
друкованих ЗМІ та інтернет-ресурсами за 2024–2025 рр.)*

В останні роки, коли першочерговими для українського бюджету є витрати на оборону, міжнародні інституції та фонди, що підтримують українські культурні проєкти, інституції, митців, працюють у режимі посиленого навантаження [1].

Ситуація додатково ускладнилася після того, як 1 липня 2025 року Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) офіційно припинило надання іноземної допомоги як такої, що не відповідає зовнішній політиці «Америка перш за все». Про це йшлося в заяві державного секретаря США Марко Рубіо, опублікованій на платформі Substack. Посадовець, зокрема, наголосив, що американці не повинні платити податки, щоб «фінансувати неспроможні уряди в далеких країнах» [2].

Закриття гуманітарних програм – це системний удар по культурному сектору, адже USAID відігравав ключову роль у фінансуванні численних культурних ініціатив в Україні. Так, з початку повномасштабного вторгнення американська агенція надала нашій державі 2,6 мільярда доларів на гуманітарну допомогу, 5 мільярдів доларів на розвиток та ще 30 мільярдів у формі прямої бюджетної підтримки.

Це рішення негайно вплинуло на вітчизняний культурний сектор: гранти США допомагали реалізовувати масштабні фестивалі, підтримували театри, музеї, бібліотеки, артпростори, незалежні видавництва тощо. Зупинка фінансування загрожує закриттям або замороженням діяльності багатьох проєктів.

За приблизними підрахунками фахівців від Коаліції дієвців культури, внаслідок виходу з українського ринку проєктів американської допомоги культурний сектор недоотримає щонайменше 2–3 мільйони доларів. Найсильніше, наголошують експерти, можуть постраждати регіональні культурні проєкти, що мають на меті збереження локальної спадщини та розвиток молодих митців. Багато з них тепер шукають альтернативні джерела фінансування або змушені скорочувати свої активності. Не виключається також часткове призупинення проєктів цифровізації та системних реформ у культурній сфері [3; 4].

Серед тих, хто відчує відсутність підтримки США особливо гостро, – медіа, зокрема незалежні та прифронтові. Сфера медіа – далеко не лідер за обсягом фінансової підтримки від USAID, втім для становлення і розвитку незалежних українських медіа матеріальна, експертна й організаційна допомога американських донорів мала величезне значення.

За даними дослідження «Донорське поле підтримки медіа в Україні», оприлюдненого 30 січня 2025 року [5], загальна потреба українських незалежних медіа у грантах може сягати від 5000 до 15 000 доларів США на місяць, а для великих національних видань – десятків тисяч доларів.

Широкий загаль і навіть частина медійної спільноти та політичного істеблішменту України тривалий час не усвідомлювали вагомості цього внеску або сприймали його як належне. Багато хто був щиро здивований – виявляється, репортажі «Громадського телебачення» або фільми *Ukrainian* робляться не безкоштовно. А розслідувальні команди в час війни й економічної кризи не можуть, викриваючи корупцію, водночас бути комерційно успішними [6].

«Культура – це ніколи не результат. Це завжди – процес», – наголошує українська сценаристка *Марина Степанська*, нагадуючи, що перший український «Оскар» здобув фільм, створений «на гроші американських платників податків».

Як повідомили у проєкті *Ukrainian* [7], великі документальні дослідження на 80 % залежали від цього фінансування. Зокрема, два стратегічні напрями – «Національна ідентичність» і «Війна», що, на жаль, нині не входять до кола пріоритетів більшості донорів та рекламодавців.

«Частина медіапроєктів закритється, частина адаптується, частина перечекає, але в цілому ми ризикуємо відкотитися назад у розвитку і знов починати котити каменюку на гору від підніжжя, як починали у 2022, 2020, 2014 і 2009 роках», – окреслив ситуацію *Отар Довженко*, креативний директор *Lviv Media Forum*.

Український уряд та громадські організації наразі ведуть переговори з міжнародними партнерами щодо альтернативної підтримки медіа та культурних ініціатив [3].

Заміною американським грошам може стати підтримка Європейського Союзу (ЄС). Наприклад, приєднання України у грудні 2024 року до медійної програми ЄС відкрило нові можливості для допомоги незалежним медіа, зокрема Євросоюзом було спрямовано 10 мільйонів євро на частину медійних проєктів, які постраждали через зупинку американського фінансування [8; 9].

Проте невизначеність усе ще залишається головним викликом для всіх, хто залежав від фінансування USAID.

Тетяна Бережна, міністр культури України, підкреслює: державного фінансування недостатньо для того, щоб культура виконувала роль носія безпеки та ідентичності, тому грантові програми, міжнародні партнерства та меценатство є критично важливими інструментами збереження культурного фронту країни.

Аби зберегти цей баланс Україна гостро потребує посилення вектора співпраці, зокрема в межах ініціатив програми «Креативна Європа», проєктів, які реалізує Гете-Інститут, Британська Рада, Фонд імені Роберта Боша, Фонд імені Гайнріха Бьоля та інші, локальніші за масштабом, однак принципово важливі кейси міжнародної співпраці в контексті збереження культурного ландшафту України.

На тлі агресивної війни росії проти України Євросоюз продемонстрував тверду солідарність, запропонувавши життєво важливу допомогу Україні, чим дещо пом'якшив вплив конфлікту. Від стратегічних проєктів до спеціалізованих тренінгів і консультацій – співпраця з ЄС не лише допомагає нашій культурі вистояти, а й сприяє її відновленню, формуючи бачення майбутнього.

«Надаючи засоби для культурної співпраці та пряму підтримку митцям, ми солідарні з Україною, зберігаючи її багатий культурний ландшафт, творчість та спадщину. Разом ми продемонструємо внутрішню силу культури та підкреслимо унікальний культурний внесок України в культурне розмаїття Європи», – зазначив *Маргарітіс Схінас*, віцепрезидент Європейської комісії [10].

Попри воєнний стан та в межах наближення до вступу в ЄС Україна продовжує реформування державної культурної політики відповідно до європейських стандартів.

Керівництво Міністерства культури 8 серпня зустрілося з представниками проєкту **RES-POL** (Rapid Expert Support for Culture and Media Policies in Ukraine) – швидка експертна підтримка політики у сфері культури та медіа в Україні – для того, щоб ознайомитися з результатами роботи, проведеної у взаємодії з експертами, дієвцями культури, чиновниками різних рівнів, очільниками інституцій і громадянами. Мета проєкту, профінансованого Єврокомісією, – визначити проблеми галузі та окреслити шляхи розв'язання найбільш гострих і нагальних питань [11].

Важливий факт: сформовані RES-POL рекомендації стали фундаментом для формування *Стратегії розвитку культури 2025–2030*, яка була одним із маркерів виконання зобов'язань нашої держави перед Європейським Союзом [12].

Слід наголосити, що на тлі викликів війни, культурний сектор України залишається одним із пріоритетів підтримки з боку Європейського Союзу.

Від початку повномасштабного вторгнення ЄС надав понад 30 мільйонів євро на розвиток і стійкість української культури. Відтоді відбулося помітне зростання участі українських організацій та митців у європейських конкурсах, зокрема в межах грантової програми «Креативна Європа», як за кількістю поданих пропозицій, так і за відбором проєктів [10; 13; 14].

Вагомим чинником у налагодженні співпраці з ЄС стало підписання 1 серпня 2025 року Президентом України **Володимиром Зеленським** закону про ратифікацію *Угоди між Україною та ЄС про внесення змін до Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі «Креативна Європа» (2021–2027)*. Як зауважили в Мінкультури, тепер українці можуть брати

участь у всіх програмах та отримувати європейські гранти на реалізацію своїх культурних проєктів, як-от театральні вистави, фестивалі, виставки, музичні проєкти, переклад та популяризація української літератури, підтримка кіно, медіа, дизайну, архітектури, відеоігор тощо [14].

Нижче подано огляд ключових інструментів міжнародної допомоги, відображених у поточних ініціативах ЄС і його партнерських організацій. Ця допомога не обмежується одноразовими ініціативами – вона реалізується через системні програми, що підтримують митців, культурні інституції, креативні індустрії та медіа.

CREATIVE EUROPE / «КРЕАТИВНА ЄВРОПА» – це механізм фінансової та інституційної підтримки культурного, креативного та аудіовізуального секторів. Флагманська програма ЄС – одна з наймасштабніших за обсягом допомоги – працює за схемою семирічного циклу фінансування: нинішній стартував в Україні 2021-го й добігає кінця у 2027-му [1].

Наразі вона діє у 40 країнах, а її загальний бюджет становить 2,4 млрд євро. У 2026 році річний бюджет програми зросте до 380 млн євро, що свідчить про сталу динаміку посилення підтримки [15].

За словами *Миколи Ульянова*, керівника Національного бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, обсяги отриманої українськими організаціями допомоги постійно збільшуються, оскільки програмою передбачено спеціальну підтримку для України, адаптовану до умов війни.

Серед ключових пріоритетів «Креативної Європи» – інклюзія, гендерна рівність, міжнародні культурні зв'язки, цифровізація та екологічність. Водночас програма покликана посилити зацікавленість міжнародних партнерів у співпраці з українськими організаціями та створити можливості для розширення міжнародної взаємодії у сфері культури.

У Києві 11 грудня відбулася щорічна міжнародна конференція «Культурні відносини України та ЄС: підсумки 2025 року», організована Бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, де презентувалися успішні кейси українських учасників проєкту.

Подія стала майданчиком для підбиття підсумків у підпрограмах «Культура» та «МЕДІА», а також простором для обміну ідеями, досвідом співпраці з партнерами та презентації напрацювань. Окрім цього, учасникам конференції запропонували нетворкінг і огляд конкурсів, доступних для заявників з України, серед яких – представники культурних і креативних індустрій, бізнесу, громадські організації та державні установи, а також індивідуальні митці, які планують подаватися на грантові конкурси програми ЄС «Креативна Європа» й потребують кращого розуміння процесу підготовки та реалізації проєктних заявок. Партнери заходу: Гете-Інститут, «Дім Європи» [13; 16].

З 2021 року, коли Україна долучилася до «Креативної Європи», Національне бюро програми на постійній основі взаємодіє з українськими інституціями. Відчутним результатом цьогорічної співпраці став грант у 2 млн

євро, який виграв *Український культурний фонд (УКФ)*. На ці кошти у 2026–2027 роках буде оголошено конкурси, спрямовані на підтримку дебютів, мобільності, інноваційних проєктів та мистецьких резиденцій, причому всі програми матимуть міжнародний формат у контексті партнерства між Україною та ЄС. Це не тільки забезпечить точку входу для українських митців на європейський ринок, а й відкриє можливості для сталого зростання всередині країни, навіть у часи війни.

Суттєвою підтримкою також стало запровадження в 2024 році низки преференцій для українських організацій та окремих митців. Зокрема, йдеться про конкурс спеціальних грантових програм для проєктів міжнародної співпраці із загальним обсягом фінансування у розмірі 12 млн євро [13].

Проєкти співпраці – це потужний інструмент, який передбачає залучення широкого кола учасників із різних культурних і креативних секторів України в межах щорічного спеціального конкурсу проєктних пропозицій «Креативної Європи». Так, у жовтні 2025 року було оголошено результати вже другого конкурсу спеціальних грантових програм із загальним бюджетом 7 млн євро. За його результатами перемогу здобули чотири масштабні проєкти співпраці, кожен з яких орієнтований на відбудову та консолідацію культурного ландшафту України.

ZMINA: Resilience / «ЗМІНА: Відновлення» – ініціатива, спрямована на підтримку інтеграції в культурний простір ЄС з огляду на майбутній вступ України до ЄС. Для досягнення цієї мети проєкт, координований українським фондом «ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив», передбачає надання фінансування та нарощування потенціалу для підтримки співпраці між мистецькими та культурними організаціями з України та інших країн-учасниць «Креативної Європи». Зокрема, проєкт слугує інтеграції переміщених українців через культурну партисипацію і реалізується у співпраці з організаціями *Malý Berlín* (Словаччина) та за участі мережі *Trans Europe Halles* (Швеція). Програма надасть 1,4 млн євро у вигляді субгрантів і підтримає щонайменше 49 українських міжнародних культурних організацій.

Culture Helps Solidarity / «Культура допомагає: Солідарність» – проєкт підтримки українських митців і культурних діячів у збереженні їх діяльності, стійкості та зв'язку з громадами – під час війни та після неї. Оновлена програма проєкту, який триватиме з жовтня 2025 року до березня 2028 року, об'єднує Європейський культурний фонд (Нідерланди) разом з «Іншою освітою» та «Ветеранкою» (Україна) і *Zusa* (Німеччина). Загалом, понад 1,4 мільйона євро буде спрямовано на забезпечення діяльності понад 200 представників культурного сектору. Окрім грантової підтримки, проєкт також пропонуватиме спільноту взаємного навчання, менторство та обмін досвідом.

Cultural Horizons / «Культурні горизонти» – здійснюється в контексті співпраці УКФ і *Cultural Vistas GmbH* (Німеччина), мета проєкту – сприяти розширенню доступу українців, зокрема переміщених осіб та біженців, до культури та культурної спадщини шляхом підтримки ініціатив, розроблених у партнерстві між заявниками з України та ЄС.

UAxEU: UkrAinian cultural eXchange with European Union / «UAxEU: Український культурний обмін з Європейським Союзом» – проєкт підтримки сектору мистецької освіти, культурних та креативних індустрій через навчання, дослідження, професійний розвиток і міжнародні партнерства. До складу консорціуму входять: Європейська ліга інститутів мистецтв (Нідерланди), Львівська національна академія мистецтв, Коаліція дієвців культури, Всеукраїнська асоціація музеїв (Україна); Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти, Утрехтський університет мистецтв (Нідерланди) та Culture Action Europe (Бельгія). [1; 13; 17; 18; 19].

Інтеграції українських митців у європейський мистецький простір сприяє **Perform Europe / «Виступай, Європо»** – платформа, покликана активізувати сталу, інклюзивну й інноваційну трансформацію міжнародних гастролей та цифрової дистрибуції у сфері виконавських мистецтв. Вона надає індивідуальні гранти для підтримки гастрольної діяльності артистів театру, цирку, танцювальних колективів тощо. «Виступай, Європо» регулярно спрямовує 5 % від загального бюджету – а це 3 млн євро в період з 2023 по 2026 роки – на спільні проєкти, що передбачають партнерство та/або підтримку ініціатив в українському секторі перформативного мистецтва. Максимальний розмір гранту для кожного з відібраних заявників становить 60 000 євро [13; 20; 21].

Erasmus+ / «Еразмус+» – програма Європейського Союзу у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту, що підтримує як організації, так і окремих учасників. Ключові пріоритети – інклюзивність та доступність, а також зелена та цифрова трансформації.

Як зауважила менеджерка Національного офісу програми «Еразмус+» в Україні *Катерина Жданова*, за участі України вже підтримано понад 800 проєктів, які дотичні до культури та мистецтва. Наприклад, Еразмус+ може підтримувати культуру та креативні індустрії через молодіжні обміни. Для подання таких проєктів достатньо, щоб мистецька чи молодіжна організація у своєму статуті мала пункт про роботу з молоддю.

Окремим елементом програми «Креативна Європа» є підтримка, що не передбачає грантового фінансування, проте забезпечує інституційну координацію та професійну взаємодію. Це – робота мережевих платформ **Creative Europe Networks** та **Creatives Unite**. Перша – мобілізувала понад 4 000 організацій для сприяння культурним трансформаціям в Україні, друга – створила окремий розділ для обміну ресурсами через онлайн-майданчики між українськими та європейськими учасниками [13].

Культура потребує не лише фінансової, але й інформаційної підтримки. Для її забезпечення в Києві щорічно проводиться *Міжнародний ярмарок грантів у сфері культури*, де українські митці, культурні менеджери, організації та інституції знаходять інформацію про можливості для розвитку та підтримку, яка допомагає ідеям стати реальністю. Загалом, ярмарок грантів – це презентації від провідних національних і міжнародних програм у сфері культурного і креативного

секторів, консультації від ключових грантодавців, а також нетворкінг, дискусії та обмін досвідом [22].

Загалом, 2024 року в межах конкурсу «Європейські проекти співпраці» українські ініціативи сукупно отримали понад мільйон євро грантової підтримки. Україна також посіла 16-ту позицію серед 40 країн-переможців за кількістю підтриманих проєктів і 18-ту – за загальною сумою отриманих грантів. Обсяг підтримки українських організацій склав 1,1 мільйона євро – сума, яка суттєво перевищує показники 2023 року, тоді йшлося про 781 074, 99 євро [23; 24; 25].

Важливим виміром солідарності з боку «Креативної Європи» стала підтримка *української літератури*.

Конкурс **Circulation of European literary works** / «Поширення європейських літературних творів» – один із них. Конкурс, який планує оголосити своїх переможців у 2026 році, сприятиме зростанню міжнародного обігу та різноманіття європейських літературних творів, промоція практик читання та європейського мовного різноманіття, підтримка професії літературних перекладачів та зростання конкуренції книжкового сектору в Європі. Підтримку можуть здобути проєкти, спрямовані на переклад, видавництво, дистрибуцію та промоцію щонайменше

5 творів європейської художньої літератури, мовами країн-учасниць програми ЄС «Креативна Європа», а також латинською, старогрецькою мовами, деякими регіональними та мовами національних меншин. Загальний бюджет конкурсу – 5 млн євро. В межах виняткового сприяння Україні з боку ЄС, будуть підтримані проєкти, спрямовані на поширення літературних творів українською мовою серед українських біженців та переміщених осіб. Передбачено також можливість друку українських літературних творів (не перекладених) українською мовою [26].

За підсумками конкурсу 2025 року, перемогу отримав польський проєкт «Транснаціональний інді-спекулятивний», де Україна взяла участь як співавтор. Цей видавничий проєкт фокусується на популяризації європейської літератури, зокрема інді-літератури (незалежних видавців), з акцентом на спекулятивних (уявних, футуристичних, альтернативних) темах та ідеях [27].

Слід підкреслити, що Європейський Союз уже профінансував десятки перекладів українських авторів на європейські мови, а також перекладів європейських творів українською – щоб забезпечити культурні потреби українських біженців у Європі. До прикладу, 2022 року було здійснено 51 переклад творів на українську мову і 35 – з української, що стало рекордним результатом. Наразі оголошено конкурс літературних перекладів 2026 року із пріоритетом для української літератури, йдеться про підтримку видання книг українською без потреби перекладу – це виняткова форма допомоги, яку ЄС надає лише Україні [26].

2025 року підтримку в конкурсі підпрограми **Culture** / «Культура» отримали 3 українські проєкти щодо *книговидавання*. Серед переможців:

- видавництво «Моя книжкова полиця» – проєкт «Французькі книги для психічного здоров'я» – 8 606 340 грн (200 000 євро);
- видавництво «Ранок» – проєкт «Лауреати премії Ганса Крістіана Андерсена: знайомство підлітків та молоді з видатними європейськими письменниками» – 2 639 500 грн (61 338 євро);
- видавництво дитячих коміксів «Ірбіс» – проєкт «11 000 європейських коміксів для 450 000 українських дітей, щоб підтримати їх під час війни, підняти настрій та знизити рівень стресу» – 8 597 433 грн (199 793 євро).

Окрім того, підпрограма «Культура» відзначила український благодійний фонд «Інститут публічної дипломатії», що отримав фінансування на новий перспективний проєкт міжкультурної співпраці «Українська Жінка», покликаний сприяти видимості українських жінок у культурі через онлайн-програми розвитку професійних навичок у кооперації з європейськими митцями та культурними організаціями. БФ «Інститут публічної дипломатії» здійснюватиме координацію проєкту [27; 28].

У перелік переможців європейських проєктів співпраці за участі українців також потрапили: бібліотека – йдеться про литовський проєкт «Герої вивільнені: Впровадження програми сенсорного читання в європейських публічних бібліотеках», виставки, створення сучасного мистецтва, креативні хаби, навчання, експорт культурного продукту (угорський проєкт «GrassrEUts – розширення можливостей аудиторії та відкриття сцени для європейських митців»), підтримка культурних організацій (італійський проєкт «Посібник з відновлення – методологія на рівні громади для підтримки України та норвезький проєкт «MUCIT – Музеї як місця громадянства»).

Премії та нагороди ЄС, які підтримуються Національним бюро програми «Креативна Європа», переконливо свідчать про те, що українська культура є частиною європейської культури. Приміром, до списку *музичної премії Music Moves Europe Awards (MME)*, якою відзначають молодих артистів із потенціалом для міжнародної кар'єри, стабільно потрапляють молоді українські музиканти. Залишаючись сильними претендентами, наші артисти значно розширили міжнародну аудиторію своїх шанувальників. 16 жовтня 2025 року MME оголосила список 15 молодих артистів, які стали цьогорічними номінантами, серед них – український виконавець *Carpetman*, який раніше виступав у складі гурту *Kalush Orchestra* і здобув перемогу на «Євробаченні – 2022» [13; 29].

Чи не найбільше через агресивні дії росіян на наших територіях постраждала сфера *культурної спадщини*. Зважаючи на ці безпрецедентні загрози, Європейський Союз та ширша європейська спільнота від 2022 року системно формують комплексну багаторівневу систему підтримки України в цій сфері – від запровадження екстрених заходів до створення нових самостійних інституцій.

Одним із ключових міжнародних інструментів європейської допомоги є **Міжнародний альянс із захисту культурної спадщини в зонах конфлікту (ALIPH)**. Швейцарський фонд ALIPH діє на засадах державно-приватного партнерства та об'єднує кілька країн і приватних донорів, а діяльність спрямовано на захист об'єктів культурної спадщини в умовах війни, зокрема шляхом надання індивідуальних грантів організаціям і фахівцям галузі [30; 31].

Одразу після початку повномасштабного вторгнення за допомогою фінансової підтримки Євросоюзу Альянс ALIPH швидко розпочав діяти: було профінансовано захист колекцій сотні музеїв, бібліотек та архівів шляхом придбання або транспортування захисного та протипожежного обладнання; модернізовано сховища для збереження артефактів та облаштовано «швидкі допомоги для культурної спадщини», як от пересувні лабораторії для екстреної реставрації культурної спадщини тощо. Крім того, завдяки низці ініціатив і проєктів фахівці у сфері охорони культурної спадщини отримують заробітну плату, що дозволяє їм продовжувати виконувати свою місію.

Варте уваги, що підтримка Альянсу з боку ЄС стала можливою завдяки гнучкості моделі, яку впровадив ALIPH – пряме фінансування організацій в Україні, переважно через малі гранти, аби вони мали змогу придбати необхідні матеріали. У випадках, коли такі матеріали були недоступні в Україні, Фонд закуповував та відправляв їх самостійно, часто у співпраці з музеями та організаціями зі Швейцарії, Франції, Італії, Австрії та Великої Британії [30].

«Зобов'язання Європейського Союзу щодо підтримки Плану дій ALIPH для України є першим партнерством між нами. Ми вдячні ЄС за довіру до методу ALIPH – швидко реагувати та зосереджуватися на конкретних проєктах», – зазначив *Валері Фріланд*, виконавчий директор ALIPH [13].

Логічним продовженням співпраці України з Альянсом стало ініціювання створення **Українського фонду культурної спадщини (УФКС)**. Відповідний меморандум було підписано 4 вересня у Брюсселі, Бельгія, між Міністерством культури України та ALIPH. Фонд позиціонується як основний механізм для координації та управління міжнародною фінансовою допомогою у сфері збереження й відновлення культурної спадщини [32; 33].

Презентація УФКС відбулася 3 листопада під час неформальної зустрічі міністрів культури та медіа ЄС у Копенгагені в межах Данського головування в Раді ЄС.

Присутній на заході Комісар Європейського Союзу з питань міжпоколіннєвої справедливості, молоді, культури та спорту *Гленн Мікаллеф* повідомив учасникам зустрічі, що в липні 2025-го в Римі, Італія, було оголошено про створення Команди Європи для культурної спадщини в Україні (Team Europe for Cultural Heritage in Ukraine) та виділення додаткових 2 млн євро від «Креативної Європи». Це фінансування спрямовано не лише на захист і збереження культурної спадщини в Україні, а й на посилення навичок фахівців галузі. Принагідно *Гленн Мікаллеф* нагадав, що загальна сума, яку Європейська

комісія виділила на підтримку культури в Україні, сягнула 50 млн євро, з яких 20 мільйонів євро надійшли саме від «Креативної Європи». Зокрема, ці кошти підтримали мобільність понад 360 українських митців у межах програми мобільності **Culture Moves Europe** [34].

Відомо, що платформа в Копенгагені також стала першою для залучення фінансового забезпечення Українського фонду культурної спадщини від міжнародних партнерів. Данія оголосила про виділення 10 мільйонів данських крон, а згодом до ініціативи приєдналися Нідерланди, Польща та Велика Британія. Сукупний обсяг задекларованої підтримки перевищив 3 мільйони євро [35].

Як пояснили в Мінкульті, УФКС функціонуватиме як незалежна неприбуткова організація під юрисдикцією Європейського Союзу із прозорою системою управління. Фонд адмініструватиме ALIPH, тоді як національним партнером виступає Міністерство культури, яке визначає пріоритети відновлення та координує взаємодію з українськими та міжнародними інституціями [32].

Паралельно з фінансуванням, важливу роль відіграє визнання українських ініціатив на рівні такої впливової європейської премії, як «Європейська премія у сфері спадщини» (European Heritage Awards), що співфінансується програмою «Креативна Європа». Одна з найпрестижніших нагород у цій сфері неодноразово відзначала українські проекти – від високоякісної реставрації символічної Андріївської церкви в Києві до цифрових ініціатив із порятунку архівів та промислової спадщини.

Нині Європейська комісія та Europa Nostra оголосили переможців премії **European Heritage Awards / Europa Nostra Awards 2025**. Фестиваль «Різні разом» – проєкт Мистецького арсеналу – серед цьогорічних переможців, а винагорода складає 10 000 євро. Зазначається, що головною складовою успіху проєкту «Різні разом» є фокус на спільній творчості та взаємодії. Зокрема, його насичена програма з розбудови потенціалу підтримує фахівців у сфері спадщини через навчання, мережування і менторство, зосереджуючись на музеях із 8-ми прифронтових регіонів. Так, у 2023 році гранти на подорожі дозволили десяти організаціям із регіонів, які серйозно постраждали від війни, взяти участь у фестивалі, а п'ять музеїв отримали додаткову підтримку для створення і презентації освітніх проєктів на фестивалі. У 2024 році кількість підтриманих учасників подвоїлася [13; 36].

Відтак підтримка ЄС у сфері національної культурної спадщини України перестала бути лише жестом солідарності – захист культурної пам'яті перетворився на спільну відповідальність та спільну інвестицію.

Додаткові ресурси для вирішення української кризи в галузі культури мобілізує через проєкти професійної та творчої співпраці німецький культурний інститут – **GOETHE-INSTITUT / ГЕТЕ-ІНСТИТУТ**.

Його діяльність охоплює великий спектр партнерств – від великих державних і муніципальних інституцій до незалежних культурних ініціатив і митців. Інститут взаємодіє з бібліотеками, музеями, громадськими організаціями,

університетами, видавництвами, театрами, кураторськими об'єднаннями, художниками та дослідниками. Ключові напрями: підтримка культурних інституцій і митців, збереження культурної спадщини й розвиток культури пам'яті, а також забезпечення міжнародної видимості України.

Після початку повномасштабного вторгнення росії Гете-Інститут змінив фокус діяльності – на оперативне закривання нагальних потреб, адже був змушений переосмислити не лише окремі формати роботи, а й саму мету культурної присутності в Україні – і зрештою перетворився на структуру кризового реагування. Допомога від інституції стала більш адресною та гнучкою, спрямованою на підтримку тих, для кого культура стала формою опору.

Resilience Fund 2025 / «Фонд підтримки стійкості» – серед найважливіших проєктів нинішнього року. Він дозволив підтримати 26 різноманітних проєктів. Програми та стипендії для діячів культури допомогли сотням українських ініціатив продовжувати свою роботу.

Також це знакова конференція *«Культурний сектор України в умовах війни – надзвичайні ситуації, потреби, заходи»*, що стала офіційною попередньою подією до *Ukraine Recovery Conference* в італійському Римі. Її результати лягли в основу пропозицій для відновлення та розвитку культурного сектору України.

У 2026 році Гете-Інститут сподівається запустити новий Фонд підтримки стійкості – Resilience Fund 2026 – та розширити програми підтримки українських культурних інституцій, посилюючи фокус на деколоніальних і посттравматичних дослідженнях у мистецтві, а також розвивати програми у сфері культури пам'яті [1].

House of Europe / «Дім Європи» – ключова програма, що втілюється Гете-Інститутом в Україні. Команда проєкту фінансує відновлення культурної інфраструктури, підтримує переклад літератури та творчу співпрацю між Україною та ЄС і Великою Британією.

«Ми опікуємось збереженням української культурної спадщини та розвитком креативних бізнесів. Вкладаємось у медіа-проєкти та культурні події поза найбільшими містами. Онлайн-лабораторії, воркшопи, дискусії, конференції, хакатони та інші заходи відбуваються регулярно в межах програми», – вказано на сайті програми [37].

«Дім Європи» пропонує більш як 15 програм, які об'єднують проєктні гранти, стипендії, хакатони та навчальні формати. Тут підкреслюють, що гранти (від 1000 до 100 000 євро залежно від програми) – це найбільша категорія, бо фінансування завжди не вистачає. Також програма надає можливості для навчання та нетворкінгу, ознайомлюють із можливостями, що їх пропонують інші програми з ЄС.

Співпрацюють як з організаціями, так і з окремими фахівцями. Мають окремі програми, на які можуть подаватися державні інституції: до прикладу, архіви та музеї можуть отримати гранти на оцифрування культурної спадщини.

Загалом від старту програми у 2019 році «Дім Європи» підтримав понад 9 тисяч заявок з усієї України, й більша частина цієї цифри припадає саме на час із 2022 року.

Серед найцікавіших підтриманих проєктів за 2025 рік називають шведський переклад першої частини «Амадоки» Софії Андрухович, яка згодом принесла авторці міжнародну літературну премію Стокгольма, навчальний курс для українських кінопродюсерів спільно з Netflix та New York Film Academy, оцифрування частини фондової колекції музею Голодомору, підтримку розбудови «Центру нової культури» в Харкові тощо [1].

BRITISH COUNCIL / БРИТАНСЬКА РАДА

Британська Рада, яка почала свою роботу в Україні ще у 1992 році, у 2022-му готувалася до реалізації великого проєкту – «Сезон Велика Британія / Україна» – з нагоди 30-річчя встановлення дипломатичних відносин.

Як пригадує керівниця мистецької програми Британської Ради в Україні *Люся Зоря*, після 24 лютого його швидко переорієнтували на представлення української культури за кордоном.

Після 2022-го Рада сфокусувалася на співпраці українських і британських організацій, розвитку мобільності українських митців та підтримці організацій, які продовжують працювати в Україні. Інституція також проводить грантові програми виключно для українських інституцій, що реалізують проєкти зі залученням британських партнерів.

Подібні коопераційні проєкти, що охоплюють дослідження, розбудову спроможності та спільну творчість – один з найпоширеніших форматів для підтримки. Серед прикладів: деколонізаційний путівник для міжнародних фахівців музейної сфери – *посібник «Підтримка деколонізації в музеях: Україна у фокусі»*, який містить практичні інструменти та покрокові рекомендації для того, щоб допомогти інституціям переосмислити, як вони репрезентують українську історію та ідентичність. Проєкт реалізовано Українським інститутом у співпраці з ICOM UK, ICOM Україна та Британською асоціацією музеїв [38].

Інші важливі проєкти, підтримані Британською Радою: виступ Харківського театру «Нафта», який показав виставу «Хтось такі як я» на *Edinburgh Festival Fringe* – Единбурзькому фестивалі перформативного мистецтва в Шотландії; Симпозіум, присвячений сучасній українській фотографії; відновлення фестивалю «Гамселить» у Тернополі; проєкт *Balmy Ukraine*, в якому українські та британські митці працювали з підлітками з прифронтових територій [39].

Серед планів на наступний рік – продовження реалізації спільних публічних проєктів між Україною та Великою Британією *Culture Sync*, запуск резиденційної програми для українських митців та підтримка політиків і управлінців, які формують культурну політику в регіонах, разом зі швейцарсько-українським проєктом UCORD «Згуртованість та регіональний розвиток України» [1; 40].

ROBERT BOSCH STIFTUNG / ФОНД ІМЕНІ РОБЕРТА БОША формує унікальну нішу серед фондів завдяки своєму широкому спектру діяльності та

впливу на різні аспекти суспільного життя, зокрема він займається реалізацією та фінансуванням соціальних, культурних і наукових проєктів.

У 2024 році Фонд підтримав освітню програму *VILNO / ВІЛЬНО* для адаптації та реінтеграції до цивільного життя ветеранок та ветеранів російсько-української війни, які до служби працювали в культурному та освітньому секторах. Програму впроваджує громадська організація «Інша Освіта».

Фонд Боша не має представництва в Україні, тож допомагає підтримувати українські культурні проєкти та ініціативи з Гамбургу. За словами представниці інституції Юлії Тік, загалом організація понад 30 років співпрацює з людьми та організаціями в Україні.

«У відповідь на агресивну війну росії та з почуття відповідальності як європейського фонду і перед нашими партнерами, у 2022 та 2023 роках ми надали додаткові кошти як надзвичайну допомогу організаціям в Україні», – каже вона. У Фонді не назвали конкретну суму допомоги саме Україні, бо вона надавалася разом із підтримкою сусідніх їй країн та європейських країн, що приймали українських переселенців.

Влітку 2024 року фонд створив спеціальну програму, присвячену Україні, – на неї виділили понад 20 млн євро. Це можливість підтримувати та зміцнювати українське громадянське суспільство, формуючи стійкість у часи війни в процесі відновлення країни. Вона діятиме до 2028 року, втім, у команді сподіваються, що буде продовжена й надалі.

Головна мета цієї спецпрограми – підтримка громадянського суспільства, що сприятиме процесу відновлення країни. Один із чотирьох напрямів діяльності тут – культурний вимір, спрямований на збереження культурного розмаїття України.

Ю. Тік уточнює: «Ми не зосереджуємося на конкретних дисциплінах, таких як мистецтво чи театр, і не просуваємо безпосередньо мистецьку творчість... Завдяки фінансуванню ми активно зміцнюємо культурну ідентичність, особливо підтримуючи формати діалогу та обміну».

Серед найвідоміших проєктів, підтриманих Фондом Боша, – мандрівний фестиваль містами українського Півдня від *Meridian Czernowitz*.

Окрім того, програма «*Розсіяні спільноти*» – для митців в Україні, що проживають поблизу лінії фронту, програма підтримки українського громадянського суспільства *Vidnova* та підтримка деяких програм дослідницької інституції *INDEX* (Львів). [1; 41].

HEINRICH BÖLL STIFTUNG / ФОНД ІМЕНІ ГАЙНРІХА БЬОЛЛЯ

Названий ім'ям письменника та Нобелівського лауреата цей фонд насамперед підтримує навчальні й освітні заходи, громадські ініціативи. Проте в Україні за його допомогою заручаються й представники культурної сфери – видавці та кінофестивалі.

До прикладу, Фонд Бьоля підтримує проведення кінофестивалю ЛГБТІК+ в Україні *Sunny Bunny*, а також створення окремої програми на Київському міжнародному фестивалі короткометражного кіно – «Жінки в кіно».

Жіночим постатям української культури також присвячено частину проєкту «Ілєкторій», в якому розповідають про Марію Заньковецьку, Ірину Вільде, Софію Караффу-Корбут тощо.

У межах підтримки видавничої сфери Фонд фінансує випуск книжок: «Контурні карти пам'яті. Путівник місцями нашої спадщини, яку руйнує росія» від The Ukrainians Publishing, збірки есеїв «Леся Українка: жінка-мисткиня як ікона національної модернізації», антологію «Філософині», передрук жіночого альманаху «Перший вінок» видавництва Creative Women Publishing, яке спеціалізується на феміністичній літературі. До слова, за сприяння Фонду Бьоля видавництво Creative Women Publishing вперше представило власний стенд на 77-му Франкфуртському книжковому ярмарку.

Проєкти, яким Фонд Бьоля надаватиме підтримку, визначають на початку кожного року у співпраці з постійними партнерами. [1; 42].

Щодо викликів та перспектив, майже усі з опитаних фондів зізнаються: в умовах дефіциту державного фінансування відчують брак коштів, щоб підтримати усі культурні проєкти, варті такої допомоги. Інвестиції від бізнесу теж наразі складно залучати в необхідних обсягах. Тож можливості для підтримки культурного сектору знижуються.

Ще одна велика проблема – кадри.

«Найбільший виклик – втрата людського капіталу. Значна частина фахівців культури перебуває за кордоном, інші – на військовій службі, і це створює кадровий розрив», – ділиться Л. Зоря, керівниця мистецької програми Британської Ради в Україні.

Питання безпеки також ускладнюють роботу. До прикладу, наприкінці серпня цього року офіс Британської Ради в середмісті Києва було знищено внаслідок російської атаки. Від прильотів, блекаутів, логістичних складнощів, труднощів із проведенням заходів потерпають і грантоотримувачі. З іншого боку, європейські партнери часто відмовляються їхати в Україну з безпекових міркувань.

«Для нас, як і для будь-якої організації, яка працює в Україні, теж непросто долати виклики війни, бо наші колеги працюють, так само як й інші українці, під неймовірним навантаженням», – каже керівниця відділу комунікації Гете-Інституту Марія Шубчик.

Водночас за її словами, в українському офісі організації працює понад 100 людей – і він постійно розширюється.

Незважаючи на важкі умови, у фондах не бачать великого ризику згортання підтримки українських проєктів.

«Навпаки – співпраця у сфері культури залишається одним із пріоритетних напрямів у відносинах між Україною та Великою Британією. Це зафіксовано в

Угоді про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії... Для нас це не просто декларація, а підтвердження довгострокового зобов'язання – розвивати культурні зв'язки, підтримувати обміни й спільні проєкти навіть у найскладніших умовах», – запевняє Л. Зоря.

З нею погоджується і колега з Гете-Інституту, але закликає звертати увагу на внутрішню ситуацію в кожній з країн, звідки залучається підтримка: «Ми сподіваємось, що наразі стратегічне значення підтримки української культури в контексті всієї війни не потребує додаткових дискусій, і з європейськими партнерами також, але потрібно зважати, що в Німеччині відбуваються загальні скорочення витрат у багатьох сферах, зокрема й в культурній, тому ми не можемо бути впевнені в довгостроковому фінансуванні».

Позитивним є те, що всі ці проєкти разом забезпечують комплексну і узгоджену відповідь на виклики, з якими стикається українська культура.

«Як і в попередні кілька років, Україна та українські культурні та креативні сектори є особливим об'єктом уваги і підтримки Європейського Союзу. Цифри статистики та обсяги підтримки справляють приємне враження. Але на ділі це не головне. Головне – це зростання динаміки інтеграції українського сектору культури в міжнародний, передовсім європейський контекст та той високий рівень солідарності з Україною європейських країн, у сім'ї яких Україна природно є і мусить бути», – наголошує М. Ульянов, керівник Бюро програми ЄС «Креативна Європа» в Україні [1; 43; 44].

Поміж тим, як зазначила *Марина Степанська*, українська сценаристка: «Культура не може існувати тільки як три картини Марчука, один фільм Чернова, два спектаклі Уривського. Культура – це також юні фанатки Дантеса, який просуває послідовно наратив «українська – це класно, село – це цікаво, реактуалізуємо недооцінену класику минулого, бо вона – наша», це дразливі дівчата «Ебаут», які стверджують, що «немає стидних тем в сфері жіночого здоров'я», це, зрештою, український ПОПУЛЯРНИЙ ютюб. І це провальні фільми. Музика, що недотягнула до хіта. Мистецька інституція, що випускає 1000 тих, хто не зробить нічого толкового, і одного – видатного таланта. Так це працює» [3].

Прості заклики про допомогу, на жаль, вже не працюють. Українській культурі важливо розвиватися, шукати нові форми, а не штовхати застарілі стереотипи. Це має бути реальна праця над змінами, які формують майбутнє. Ситуація змінюється весь час: нові виклики та можливості виникають щодня, і важливо встигати адаптуватися до цих умов. Водночас підтримка з боку міжнародних партнерів, зокрема європейських інституцій, є важливою не лише у фінансовому аспекті, але й у контексті культурного обміну та розвитку спільних ініціатив, які дозволяють зберігати та просувати українську культуру на глобальній арені, протистоячи зовнішнім викликам.

Список літератури

1. Кабацій М. Як міжнародні фонди підтримують культуру в Україні в умовах повномасштабної війни [Електронний ресурс] / Марія Кабацій. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/1160930-ak-miznarodni-fondi-pidtrimuutkulturu-v-ukraini-v-umovah-povnomasstabnoi-vijni/> (дата звернення 23.12.25).
2. Буняк В. USAID офіційно припинив реалізацію програм іноземної допомоги [Електронний ресурс] / Валерія Буняк. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/242263/2025-07-02-usaid-ofitsiynopryrnyuv-realizatsiyu-program-inozemnoi-dopomogy/> (дата звернення 23.12.25).
3. Горлач П., Качковська Я. USAID зупиняє фінансування за грантами: які українські культурні та медійні проєкти вимушені зупинити роботу [Електронний ресурс] / Поліна Горлач, Яна Качковська. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/935205-usaid-prizupinae-finansuvanna-za-grantami-aki-ukrainski-kulturni-ta-medijni-proekti-vimuseni-prizupiniti-robotu/> (дата звернення 23.12.25).
4. Когут А., Нечипор К. США призупиняють іноземну допомогу: наслідки для України [Електронний ресурс] / Анджей Когут, Кшиштоф Нечипор. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2025-01-27/us-suspends-foreign-aid-consequences-ukraine> (дата звернення 23.12.25).
5. Оприлюднено перелік всіх українських інституцій, які отримували кошти від USAID [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/322043-obnarodovan-spisok-vsekh-ukrainskikh-institutov-kotorye-poluchali-sredstva-ot-usaid> (дата звернення 23.12.25).
6. Куркіна Д. Говоритимемо про стратегію розвитку культури України до 2030 року й необхідну підтримку: у Мінкульті розповіли про майбутню скринінгову зустріч з ЄС [Електронний ресурс] / Дар'я Куркіна. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://espresso.tv/suspilstvo-govoritimemo-pro-strategiyu-rozvitku-kulturiukraini-do-2030-roku-y-neobkhidnu-pidtrimku-u-minkulti-rozpovili-pro-maybutnyuskriningovu-zustrich-z-es> (дата звернення 23.12.25).
7. Брайлян Є. Катаріна Матернова: Європейський Союз буде підтримувати незалежну журналістику в Україні як один зі стовпів демократії [Електронний ресурс] / Єгор Брайлян. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://detector.media/community/article/239966/2025-04-14-katarinamaternova-ievropeyskyu-soyuz-bude-pidtrymuvaty-nezalezhnu-zhurnalistyku-vukraini-yak-odyn-zi-stovpiv-demokratii/> (дата звернення 23.12.25).
8. European Commission. Supporting Ukraine's arts and culture – EU values and solidarity at work [Електронний ресурс] / European Commission: European Education and Culture Executive Agency. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://data.europa.eu/doi/10.2797/813500> (дата звернення 23.12.25).

9. Стратегічне планування: проєкт RES-POL [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://mcsc.gov.ua/strategichne-planuvannia/proyekt-res-pol/> (дата звернення 23.12.25).

10. Віцепрезидент Європейської Комісії Маргарітіс Схінас привітав українців з прийняттям закону про медіа та повідомив про допомогу Україні в розмірі 16,5 мільйонів євро [Електронний ресурс] / Ольга Сагайдак. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://mcsc.gov.ua/news/vitseprezydent-yevropeyskoi-komisii-marharitis-skhinass-pryvitav-ukraintsiv-z-priyniattiam-zakonu-pro-media-ta-povidomyv-pro-dopomohu-ukraini-v-rozmiri-16-5-milyoniv-ievro/> (дата звернення 23.12.25).

11. Культура – як стратегічна інвестиція в стійкість: у Києві пройшов VII Ярмарок грантів у сфері культури [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://www.prostir.ua/?focus=kultura-yak-strategichna-investytsiya-v-stijkistu-kyjevi-projshov-vii-yarmarok-hrantiv-u-sferi-kultury> (дата звернення 23.12.25).

12. RES-POL: стратегія розвитку культури України до 2027 року [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://insha-osvita.org/en/project/res-pol-stratehiia-rozvytku-kultury-ukrainy-do-2027-roku/> (дата звернення 23.12.25).

13. Сагайдак О. Не читайте. Про культурну політику, яка (не)стосується кожного українця [Електронний ресурс] / Ольга Сагайдак. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/culture/shcho-robiti-iz-zanepalimi-budinkamikulturi-ta-bibliotekami-z-mitcyami-yaki-ne-platyat-podatki-309766/> (дата звернення 23.12.25).

14. Сьома Міжнародна грантова ярмарка у сфері культури відбудеться в Києві 11 листопада [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://euneighbourseast.eu/uk/opportunities/soma-mizhnarodna-grantova-yarmarka-grantiv-u-sferi-kultury-vidbudetsya-v-kyjevi-11-lystopada/> (дата звернення 23.12.25).

15. Буняк В. Зеленський підписав закон про набуття чинності угоди з ЄС щодо участі України у програмі «Креативна Європа» [Електронний ресурс] / Валерія Буняк. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/243101/2025-08-01-zelenskyypidpysav-zakon-pro-nabuttya-chynnosti-ugody-z-ies-shchodo-uchasti-ukrainy-uprogrami-kreatyvna-ievgora/> (дата звернення 23.12.25).

16. «Креативна Європа» в Україні [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://creativeeurope.in.ua/about/cedukraine> (дата звернення 23.12.25).

17. Міжнародна конференція-шоукейс 2025 [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: https://creativeeurope.in.ua/news/soukeis_2025 (дата звернення 23.12.25); Creative Europe Desk Ukraine. – Режим доступу: <https://www.instagram.com/p/DSICgOqjGp5/> (дата звернення 23.12.25).

18. Горон Д. ЄС виділяє 7 мільйонів євро на підтримку чотирьох культурних проєктів в Україні [Електронний ресурс] / Діана Горон. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/244683/2025-10-06-ies->

vydilyaie-7-milioniv-ievro-na-pidtrymku-chotyrok-kulturnykh-proiektiv-v-ukraini/ (дата звернення 23.12.25).

19. ZMINA: Resilience 2025–2026 [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://www.teh.net/initiatives/zmina-resilience/> (дата звернення 23.12.25).

20. Culture Helps Solidarity / Культура допомагає: Солідарність [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://insha-osvita.org/culture-helps-solidarity-kultura-dopomahaie-solidarnist/> (дата звернення 23.12.25).

21. Perform Europe: триває конкурс інноваційних проєктів у сфері перформативного мистецтва [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу:

<https://euprostit.org.ua/opportunities/240503?fbclid=IwAR1K0OgnRqM9g5O7ZyQ08m0NA-l1R-G-TeVZgpf5hPRWFPa0B3FcNo8biw> (дата звернення 23.12.25).

22. «Виступай, Європо»: новий конкурс ЄС для трансформації міжнародних гастролей та цифрової дистрибуції [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://euneighbourseast.eu/uk/opportunities/vystupaj-yevropo-povuyj-konkurs-yes-dlya-transformacziyi-mizhnarodnyh-gastrolej-ta-cyfrovoyi-dystrybucziyi/> (дата звернення 23.12.25).

23. В Україні проведуть ярмарок грантів у сфері культури [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://kultura.rayon.in.ua/news/841135-v-ukraini-provedut-yarmarokgrantiv-u-sferi-kulturi> (дата звернення 23.12.25).

24. 19 проєктів, в яких беруть участь 22 українські організації, виграли грант від програми ЄС «Креативна Європа» [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://chytomo.com/19-ukrainskykh-proiektiv-otrymaly-hranty-v-mezhakh-konkursu-ievropejski-proiekt-y-spivpratsi/> (дата звернення 23.12.25).

25. Європейські проєкти співпраці [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://culture.ec.europa.eu/creative-europe/creative-europe-culture-strand/european-cooperation-projects> (дата звернення 23.12.25).

26. Skills and talent development: crea-media-2025-training [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://surli.cc/tjyzxe> (дата звернення 23.12.25).

27. Оголошено конкурс «Поширення європейських літературних творів» 2026 [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: https://creativeeurope.in.ua/news/posirennia_jevropeiskix_literaturnix_tvoriv_2026 (дата звернення 23.12.25).

28. Відомі видавничі проєкти, що отримають фінансування «Креативної Європи» [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://chytomo.com/vidomi-vydavnychi-proiekt-y-shcho-otrymaiut-finansuvannia-kreatyvnoi-ievropu/> (дата звернення 23.12.25).

29. У Києві презентували культурний проєкт «Українська жінка» [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4040344-u-kievi-prezentuvali-kulturnij-proekt-ukrainska-zinka.html> (дата звернення 23.12.25).

30. Курінська А. Українського співака Carpetman номіновано на престижну європейську премію для молодих виконавців – MME Awards 2026 [Електронний ресурс] / Анастасія Курінська. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/1141592-ukrainskogo-spivaka-carpetman-nominovano-na-prestiznu-evropejsku-premiu-dla-molodih-vikonavciv-mme-awards-2026/> (дата звернення 23.12.25).

31. ЄС та ALIPH допомагають захистити культурну спадщину в Україні [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://eu4ukraine.eu/en/whats-happening-en/news-en/eu-and-aliph-help-protecting-cultural-heritage-in-ukraine-ua.html> (дата звернення 23.12.25).

32. Музей посилив захист колекцій у фондах завдяки організації ALIPH [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://surl.li/vpbasp> (дата звернення 23.12.25).

33. Горон Д. МКСК та ALIPH започаткували створення Українського фонду культурної спадщини [Електронний ресурс] / Діана Горон. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/243888/2025-09-05-mksk-ta-aliphzapochatkuvaly-stvorenniya-ukrainskogo-fondu-kulturnoi-spadshchyny/> (дата звернення 23.12.25).

34. Луньова В. Ukraine Cultural Security Forum розпочався у Берліні: культура як інструмент посилення суспільної стійкості [Електронний ресурс] / Віолетта Луньова. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://kto.com.ua/61478/ukraine-cultural-security-forum-rozpochavsya-u-berlini-kultura-yak-instrument-posylennya-suspilnoyi-stijkosti/> (дата звернення 23.12.25).

35. Курінська А. Європейська комісія підтримала культурний сектор України на 50 мільярдів євро: Єврокомісар Мікалlef [Електронний ресурс] / Анастасія Курінська. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/1155280-evropejska-komisija-pidtrimalakulturnij-sektor-ukraini-na-50-milardiv-evro-evrokomisar-mikallef/> (дата звернення 23.12.25).

36. Лобанок Д. Український фонд культурної спадщини отримав перший внесок [Електронний ресурс] / Дар'я Лобанок. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/culture/ukrajinskiy-fond-kulturnoji-spadshchiniotrimav-pershiy-vnesok-311255/> (дата звернення 23.12.25).

37. Гладка К. Український фестиваль «Різні разом» серед переможців премії European Heritage Awards/Europa Nostra Awards 2025 [Електронний ресурс] / Катерина Гладка. – Текст. дані. – Режим доступу: https://lb.ua/culture/2025/06/16/681958_ukrajinskiy_festival_rizni_razom.html (дата звернення 23.12.25).

38. Про нас [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://houseofeurope.org.ua/about-us> (дата звернення 23.12.25).

39. Деколонізаційний гід для музеїв [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://ui.org.ua/sectors/projects/dekolonizaczijnyj-gid-dlya-muzeyiv/> (дата звернення 23.12.25).

40. Ключковська Я. Харківський театр «Нафта» представить виставу «Хтось такі як я» на Edinburgh Festival Fringe 2025 [Електронний ресурс] / Яна Ключковська. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/1050643-harkivskij-teatr-nafta-predstavit-vistavu-htos-taki-ak-a-na-edinburgh-festival-fringe-2025/> (дата звернення 23.12.25).

41. Буняк В. УКФ приймає заявки на грантовий конкурс «Згуртованість через культуру» [Електронний ресурс] / Валерія Буняк. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://detector.media/infospace/article/242361/2025-07-04-ukf-pryymaiezayavky-na-grantovy-konkurs-zghurtovanist-cherez-kulturu/> (дата звернення 23.12.25).

42. Фонд імені Роберта Боша [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://surl.li/ictvrg> (дата звернення 23.12.25).

43. Сорока І. Чому створення «Першого вінка» нагадує «Бриджертонів»? Як через майже 140 років перевидали жіночий альманах [Електронний ресурс] / Ірина Сорока. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/946745-comu-stvorennja-persogo-vinka-nagadue-bridzertoniv-ak-cerez-majze-140-rokiv-perevidali-zinocij-almanah/> (дата звернення 23.12.25).

44. Культурні та освітні організації України отримали гранти від «Креативної Європи» [Електронний ресурс]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://kultura.rayon.in.ua/news/832122-kulturni-ta-osvitni-organizatsii-ukraini-otrimali-granti-vid-kreativnoi-evropi/> (дата звернення 23.12.25).

Матеріал підготувала

Шлепакова Т. Л.,
головний бібліограф відділу
наукового аналізу та узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60х84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 84. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12